

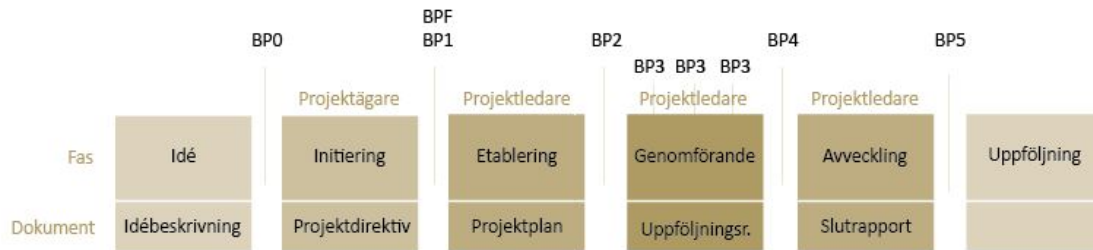
Slutrapport projekt ensamhet samt socialt utbyte mellan generationer

Datum: **2023-06-26**
Projektägare: **IFO-chef**
Projektledare: **Sophie Dahl Gediz**
Diarienummer: **SON 23-93**

Idébeskrivning
Projektdirektiv
Projektplan
Uppföljningsrapport
> **Slutrapport**

Lekebergs kommuns projektmodell, Projektil.

Innehållsförteckning

1	Grundläggande information	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte	3
2	Mål.....	4
2.1	Vem är projektet till för?.....	4
2.2	Effektmål.....	4
2.3	Projektmål.....	5
3	Krav på projektet	9
3.1	Förutsättningar	9
3.2	Kopplingar till andra projekt och verksamheter	9
3.3	Avgränsningar	10
4	Planer	11
4.1	Tidsplan.....	11
4.2	Budget och finansiering (kostnadsplan).....	12
5	Projektorganisation	13
5.1	Projektorganisation.....	13
6	Sammanfattning	15
6.1	Kommunikation och rapportering inom projektet.....	15
7	Projektavslut	15
8	Referenser och bilagor.....	15

Projektnamn:

Motverka ofrivillig ensamhet hos äldre samt socialt utbyte mellan generationer

Projektägare:

Tina Jansson IFO-chef

Anställande chef för projektledare:

Förvaltningschef Socialförvaltningen

1 Grundläggande information

1.1 Bakgrund

I Lekebergs kommun genomförs en politiskt driven satsning på en god ålderdom. Det innebär att som äldre få rätt till självständighet, delaktighet och en individanpassad vård och omsorg. Den ofrivilliga ensamheten bland äldre behöver brytas och det ska finnas möjligheter att ta del av meningsfulla aktiviteter. Aktiviteter knutet till socialt utbyte mellan generationsgränser är ett prioriterat område.

Resultat från nationell brukarundersökning (Vad tycker äldre om äldreomsorgen? 2022) påvisar att 29 % av brukarna inom särskilt boende samt 10 % av brukarna inom hemtjänst ofta besväras av ensamhet. I jämförelse med andra kommuner befinner sig Lekeberg bland de som har sämst resultat. Av de svarande i medborgarundersökning (2021) har endast 34 % svarat positivt på frågan om utbud av ställen som äldre kan träffas på. Det har också inkommit synpunkter till kommunen där det har framhävts avsaknad av sociala mötesplatser. I dagsläget finns ingen kommunalt driven mötesplats som äldre kan mötas på. Lekebergs kommun driver eller samordnar begränsade sociala forum eller aktiviteter som äldre kan delta i.

1.2 Syfte

Satsningen syftar till att bryta upplevd ofrivillig ensamhet genom att skapa hälsofrämjande mötesplatser och meningsfulla aktiviteter som äldre medborgare inom Lekebergs kommun erbjuds att delta i. Projektet ska också syfta till att upprätta en god struktur, systematik för att insatserna kan genomföras på längre sikt.

2 Mål

2.1 Vem är projektet till för?

Målgruppen för satsningen är samtliga brukare som har en eller flera insatser inom äldreomsorgens verksamheter samt äldre kommuninvånare. Beslutade insatser är inom de två särskilda boendena, hemtjänst, dagvård, hemrehabilitering samt dagrehabilitering.

2.2 Effektmål

Dessa mål är förväntade resultat som projektet och eventuellt efterföljande insatser ska bidra till på längre sikt. Förslagsvis bör en första uppföljning av effektmålen genomföras 6 månader och ett år efter projektstart.

Nr	Effektmål	Prioritet	Ansvarig uppföljare
E1	<p>Äldre medborgare upplever sig inte ofrivilligt ensamma</p> <p>Det finns en minskad andel äldre som ofta besväras av ensamhet.</p> <p>Målet är uppnått när: En mycket låg andel av brukarna (riktmärke under 5 %) svarar att de ofta besväras av ensamhet på årlig brukarundersökning (Kolada ID U23481)</p> <p>Ansvarig för uppföljning: ledningsgrupp socialförvaltningen</p>	1	Ledningsgrupp, Socialförvaltningen Februari 2024 Augusti 2024
E2	<p>Det finns ett högt deltagande på erbjudna mötesplatser</p> <p>Kommun och civilsamhälle erbjuder ett bra utbud av mötesplatser, som är väl kommunicerat, och som uppmuntrar äldre att delta. Aktiviteter för socialt utbyte mellan generationer är prioriterat.</p> <p>Målet är uppnått när: Det finns ett högt antal deltagare (riktmärke ökning med 100 % eller mer 6 månader efter uppstart) på mötesplatser och aktiviteter som kommun och civilsamhälle erbjuder.</p> <p>Ansvarig för uppföljning: ledningsgrupp socialförvaltningen</p>	1	Ledningsgrupp, Socialförvaltningen Februari 2024 Augusti 2024

E3	<p>Personal vet hur de stödjer och vägleder äldre för att bryta ofrivillig ensamhet</p> <p>Personal inom äldreomsorgens verksamheter ska ha kunskap om ofrivillig ensamhet eller psykisk ohälsa samt har vetskap om hur äldre ska vägledas vidare för att bryta ofrivillig ensamhet.</p> <p>Målet är uppnått när: Minst 80% av ordinarie personal inom äldreomsorgens tre enheter har grundläggande kunskap om ensamhet/psykisk ohälsa. Det finns en utarbetad arbetsmetod för hur vägledning ska ske.</p> <p>Ansvarig för uppföljning: ledningsgrupp socialförvaltningen</p>	1	Ledningsgrupp, Socialförvaltningen Februari 2024 Augusti 2024
----	--	---	--

2.3 Projekt mål

Nedanstående mål förväntas vara uppnådda efter projektavslut. I tabell synliggörs också prioritering av mål.

Nr	Projekt mål	Koppling till effektmål	Prioritet	Resultat
P1	<p>Det finns en uppfattning om hur brukare och äldre kommuninvånare upplever ensamhet</p> <p>Dokumenterad upplevd ensamhet undersöks i samband med journalgranskning (stickprov) hösten 2023.</p> <p>Enklare undersökning genomförs med besökare på social mötesplats.</p> <p>Fullt uppnått från och med: 2024-01-01</p>	E1	2	<p>Brukarundersökning från Socialstyrelsen 2023 har gjorts med färre än 7 som svarat i Lekebergs kommun. Det går inte att mäta den undersökningen med för få svar.</p> <p>Enklare undersökning har gjorts under seniorveckan. 2 av 21 uttrycker att dom känner sig ensamma och 10 av 21 uttrycker att dom känner sig ensamma ibland.</p>

P2	<p>Det finns ett uppstartat nätverk mellan kommun och civilsamhälle</p> <p>Syftet med nätverket är att skapa eller utveckla meningsfulla aktiviteter för äldre.</p> <p>Nätverket har under hösten 2023 haft minst två genomförda träffar.</p> <p>Fullt uppnått från och med: 2024-01-01</p>	E2	1	<p>Café träffen öppet varje måndag. Rödakorset och Dagligverksamhet anordnar tillsammans.</p> <p>Kommunen tillsammans med organisationer och föreningar anordnade Seniorveckan 2-6 oktober med flera aktiviteter och föreläsningar som pågick under en hel vecka och som var öppen för alla Seniorer i våran kommun.</p>
P4	<p>Kommun och civilsamhälle erbjuder ett utökat utbud av mötesplatser, hälsofrämjande aktiviteter</p> <p>Det ska finnas ett utökat utbud, jmf från innan projektstart, av mötesplatser och hälsofrämjande aktiviteter som äldre kommuninvånare och brukare kan delta i.</p> <p>Minst 2 organiserade aktiviteter ska ha genomförts för kommuninvånare under hösten 2023. Aktiviteterna ska ha bäring på socialt utbyte mellan generationer.</p> <p>Fullt uppnått från och med: 2024-01-01</p>	E2	1	<p>Cafe träffen måndagar Öppet för alla åldrar.</p> <p>Samordning sker mellan organisation och kommun. Socialt utbyte mellan generationer förekommer här.</p> <p>Aktiviteter som genomförts</p> <ul style="list-style-type: none"> -Café träffen -Seniorveckan -Lucia uppträdande -Sittgymnastik -Ukulele-gänget -Högläsning -Trubadur -Brevväxling mellan skola och Säbo linden

P5	<p>Brukare och kommuninvånare har fått information om vilka mötesplatser, aktiviteter som finns samt i vilka kanaler som dessa insatser synliggörs</p> <p>Det finns information om sociala mötesplatser och hälsofrämjande aktiviteter på hemsida, alternativt via kommunens kanaler. Skriftlig information delas ut till brukare. Det har förts dialog med brukare om erbjudna insatser.</p> <p>Information syns på hemsida, broschyr/annat skriftligt material har skapats under hösten 2023.</p> <p>Fullt uppnått från och med: 2024-01-01</p>	E2	1	<p>Under hela projektets tid så har folders och affischer delats ut för information om aktiviteter och händelser.</p> <p>Enhetschefer på dom olika verksamheterna har fått information som dom ska ha delat vidare till verksamheterna.</p> <p>Annonser i Lekebergs bladet med inriktning äldre och ensamma har förekommit minst vid två tillfällen under projektets gång.</p>
P6	<p>Personal ska ha grundläggande kunskap om ofrivillig ensamhet bland äldre/psykisk ohälsa hos äldre</p> <p>Majoriteten av personalen inom äldreomsorgens tre enheter ska ha genomfört en grundläggande utbildning inom området.</p> <p>Fullt uppnått från och med: 2024-01-01</p>	E3	1	<p>Projektledare och Utbildare har tillsammans tagit fram en utbildning med fakta och underlag från Socialstyrelsen och ett tidigare projekt som genomförts i Kristianstad.</p> <p>Utbildningen genomfördes i december och antalet deltagare var 24 stycken. Lågt antal deltagare på grund utav vikariebrist. Dock finns utbildningen fortfarande tillgänglig, därav är målet delvis uppnått.</p>
P7	<p>Personal ska veta hur äldre vägleds vidare från ofrivillig ensamhet</p>	E3	2	<p>Har ej kunnat genomföras pga.</p>

	<p>Det ska finnas en upprättad rutin för hur brukare informeras om aktiviteter, hur brukare kan börja delta i aktiviteter, hur brukare kan få hjälp med samtal/vägledning om ensamhet.</p> <p>Fullt uppnått från och med: 2024-01-01</p>			<p>andra prioriteringar och låg bemanning.</p>
--	---	--	--	--

3 Krav på projektet

3.1 Förutsättningar

Insatser och genomförande ska ske i enlighet med rådande lagstiftning vilket främst berör socialtjänstlagen. Inom lagstiftningen står det beskrivet att kommunens socialtjänst ska främja goda levnadsförhållanden och ett särskilt ansvar finns för att äldre personer har en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra (5 kap. 4 § SoL). Inom hälso- och sjukvårdslagen finns skrivelse om att främja hälsa och förebygga ohälsa. De beslut som tagits, och som kan tas, i socialnämnden är också styrande för projektet.

En samordnande funktion behöver finnas för att förvaltningen ska kunna arbeta fokuserat med området, en resurs som annars inte finns inom den ordinarie verksamheten. Den samordnade funktionen kommer utgöra en viktig länk mellan de kommunala verksamheterna och det civila samhället. Planen är att det kommer ske utifrån en tät och kontinuerlig dialog där kommunen är den samordnande och drivande parten. Ett nära samarbete behöver ske mellan socialförvaltningen/samordnade funktion och folkhälsoutvecklare i syfte att komplettera uppdrag och insatser som respektive verksamhetsområde bär ansvar för. Socialförvaltningen ämnar också ta del av nätverk, kontakter som finns tillgängliga eller som utvecklas mellan kommun och aktörer inom civilsamhällets organisationer gällande hälsofrämjande insatser för äldre. Organisationerna kommer också få vara delaktiga i den struktur som ska upprättas för att insatserna ska kunna ske med en bra systematik på längre sikt.

En samverkan med det civila samhället förutsätter att det finns frivilliga aktörer som har önskan och möjlighet att engagera sig i området. I dagsläget finns inget upprättat nätverk kring de specifika områdena och ett av målen med denna satsning är att skapa ett forum för att samla frågorna och uppmuntra till engagemang.

I skrivandets stund finns utmaningar att attrahera och rekrytera personal till äldreomsorgens verksamheter. Detta berör även vikarier, och ska personal kunna genomföra utbildning, kompetenshöjande insats knutet till ofrivillig ensamhet eller psykisk hälsa behöver det med stor sannolikhet finnas vikarier som kan arbeta inom verksamheten.

3.2 Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Lekebergs kommun har utifrån ett hållbarhetsprogram (2022–2030) som mål att arbeta för en god och jämlik hälsa. De insatser som kommun i samverkan med andra aktörer erbjuder ska stärka möjligheterna till hälsa och välbefinnande för individer och grupper som själva inte kan tillgodose det med egna resurser. En viktig aspekt är en individs känsla av att tillhöra ett sammanhang. Ett arbete pågår också för en omställning till Nära vård/Hälsa tillsammans. Det finns en projektplan, som utgår från en länsövergripande färdplan, med prioriterade hälsofrämjande och förebyggande områden. Ett personcentrerat förhållningssätt och ökad delaktighet är två konkreta aktiviteter som ska genomföras. I handlingsplan för ökad psykisk hälsa och suicidprevention (2023–2024) är ett fokusområde ofrivillig ensamhet hos äldre. Aktiviteter som ska genomföras inom ramen för detta område är nära sammanlänkat med det planerade i denna satsning.

Sydnärkes folkhälsoteam samt Kultur- och fritidsavdelningen hanterar också uppdrag och arbetsuppgifter knutet till området. En samverkan mellan de kommunala verksamheterna är därför att föredra.

3.3 Avgränsningar

Samtliga insatser ska utgå från ett personcentrerat förhållningssätt; målgruppens behov, önskemål och förutsättningar. Det innebär att planerade insatser eventuellt kan förändras om det inte uppfyller ovanstående kriterier.

Som beskrivet ovan (under rubrik "Förutsättningar") kan det finnas utmaningar att genomföra utbildningsinsats om vikarier inte finns att tillgå i den omfattning som planerat. Därför kan utbildning eller kompetenshöjande insats behöva anpassas utifrån rådande omständigheter inom verksamhet och inom personalgrupper.

Projektet pågår under en kort tid och ambitionen på genomförda insatser bör därför anpassas utifrån dessa förutsättningar. Detta bör regelbundet kommuniceras i arbetsgrupp och styrgrupp. Prioriterade insatser bör vara tydligt kommunicerade.

4 Planer

Utöver denna projektplan finns det en politiskt beslutad (2023-05-24) utredning som står till grund för projektplanen. Det finns också en ansökan om statsbidrag till Socialstyrelsen.

4.1 Tidsplan

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig
Förberedelser av projektgenomförande: <ul style="list-style-type: none"> tillsättning av styrgrupp och arbetsgrupp förankring av resurser, beslutsvägar, ansvarsområden (projektplan) aktivitet- och tidsplan	2023-06-01	2023-08-07	Verksamhetsutvecklare*
Rekrytering av samordnande funktion	2023-06-01	2023-08-07	Verksamhetsutvecklare*
Ta fram förslag på utbildning, kompetenshöjande insats för personalgrupper	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Genomförande av insatser: Upprätta eller utveckla dialog/nätverk med organisationer, föreningar och eldsjälur inom civilsamhället	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Genomförande av insatser: Samordna och genomföra utbildning/kompetenshöjande insats till personalgrupper inom äldreomsorgen. Övriga verksamheter vid behov.	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Genomförande av insatser: Samordna och genomföra aktiviteter på särskilda boenden. Vägledning finns i särskild handlingsplan (åtgärder Lex Sarah utredning)	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Genomförande av insatser: Samordna och genomföra aktiviteter för kommuninvånare.	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Genomförande av insatser: Skapa förutsättningar för information och kommunikation, digital marknadsföring och tryckt informationsmaterial	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Genomförande av insatser:	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion

Upprätta rutin och arbetsmetod för personal att förhålla sig till gällande att identifiera ofrivillig ensamhet och vägleda äldre vidare.			
Implementering: Avsluta genomförda insatser alternativt göra en planering för eventuell fortsättning av insatserna.	2023-08-07	2023-12-30	Samordnande funktion
Implementering: En slutlig utvärdering av projektet genomförs.	2023-08-07	2024-01-30	Samordnande funktion

*Fram tills anställningen upphör 2023-12-31

4.2 Budget och finansiering (kostnadsplan)

Kostnader	Kostnad	Resultat/Kostnader
Lön för samordnande funktion, 75 % under 5 månader	185 250 kr	162 728 kr
Utbildning personal (vikariekostnader 74 pers.)	55 000 kr	2875 kr
Utbildning och administration	10 000 kr	Annonsering 10760 kr
Summa kostnad	250 250 kr	Fika 423 kr
Slut resultat 176 786 kr		

5 Projektorganisation

5.1 Projektorganisation

Projektägare	Roll, ansvar, mandat
Tina Jansson IFO-chef	Projektägaren ansvarar för: <ul style="list-style-type: none"> • projektets budget och finansiering • projektets genomförande • uppföljning och mätning av projektmål samt effektmål • godkänd slutrapport Projektägaren är ordförande i styrgrupp och stödjer projektledare.
Projektledare	Roll, ansvar, mandat:
Sophie Dahl Gediz	Projektledaren ansvarar för: <ul style="list-style-type: none"> • att insatser beskrivna i projektplan genomförs • att informera styrgrupp och arbetsgrupp om det pågående arbetet, eventuella hinder • sammankallar till arbetsgruppsmöten, driver dessa • skriva slutrapport och övrig dokumentation
Styrgrupp	Roll, ansvar, mandat:
Annika Karlsson Juliussen, Tina Jansson, Marina Yazdani, Margaretha Essving (operativ styrgrupp folkhälsa)	Styrgruppen: <ul style="list-style-type: none"> • säkerställer att projektets resultat är i linje med projektdirektiv, mål som är knutet till projektet • säkerställer att projektet följer projektplanen • håller sig informerade om projektet och omvärlden för att få ett bra beslutsfattande. • tillför projektet de resurser som behövs.
Arbetsgrupp	Roll, ansvar, mandat:
Projektsamordnare finns med i flertalet arbetsgrupper utifrån behov (Finns med i arbetsgrupp organisation folkhälsa)	Arbetsgruppen: <ul style="list-style-type: none"> • Informerar varandra om insatser som genomförs • Bereder förslag som ska beslutas i styrgrupp • Stödjer projektledare i insatserna
Projektledarstöd	Roll:
Kristin Lundgren, Processledare Nära vård	<ul style="list-style-type: none"> • Stöd i det dagliga arbetet kring projektet

6 Sammanfattning

Styrgrupp, projektledare och socialchef tog ett gemensamt beslut om att IFO chef inom socialförvaltningen skulle vara projektägare. Styrgruppen har träffats sammanlagt två tillfällen och har tillsammans godkänt slutrapporten.

Det har varit en utmanande tid med en socialförvaltning som har haft en låg bemanning och med det har det varit en utmaning att uppnå samtliga projektmål. trots dessa förutsättningar så är majoriteten av projektmålen uppnådda.

Projektledaren inledde projektarbetet med att identifiera vilka befintliga arbetsätt kring ensamhet hos äldre som redan fanns och används inom kommunen. Undersökningen visade att det redan fanns ett påbörjat arbete riktat mot ensamma äldre men att det behöver vidareutvecklas.

Det har varit ett gott samarbete mellan enhetschefer, Sydnärke folkhälsoteam, kultur och fritid och Berörda verksamheter i kommunen.

6.1 Kommunikation och rapportering inom projektet

Projektledare tar ansvar för att samtliga insatser, det pågående arbetet, informeras i arbetsgrupp och styrgrupp. Styrgruppen bör ses minst 2 tillfällen och arbetsgruppen löpande, ca 1 ggr/månad under projekttid. Minnesanteckningar förs av samordnande funktion inom de båda grupperingarna. Övrig dokumentation, som till exempel brukarundersökning, genomförs av samordnande funktion. En slutlig utvärdering/rapport av projektgenomförandet ska skrivas av samordnande funktion, med stöd av arbetsgrupp.

7 Projektavslut

Arbetsgrupp ska bereda avslut av insatser respektive fortsättning av insatser i god tid innan projektavslut. Styrgrupp beslutar förslaget som arbetsgrupp lämnar. Det bör finnas en plan för vidare implementering av de insatser ska fortsätta inom ordinarie verksamhet eller genom en annan satsning som genomförs. En funktion bör utses som följer upp de fortlöpande insatserna.

Projektet är avslutat när projektägaren har förklarat projektet avslutat och slutrapport (inklusive restlista) är godkänd av projektägaren.

8 Referenser och bilagor

- Utredning Motverka ofrivillig ensamhet hos äldre samt socialt utbyte mellan generationer (SON 23–93).
- Ansökan om statsbidrag projekt motverka ensamhet bland äldre 2023, Socialstyrelsen
- Handlingsplan för ökad psykisk hälsa och suicidprevention 2023–2024

- Personalens utvärderings svar efter genomförd utbildning.
- Frågeformulär Seniorveckan